

# ماده تاریخ

ماده تاریخ، چیستان، معما و منابع شعری

سید مجتبی بنی هاشمی خوانساری

سرشناسه : بنی هاشمی خوانساری، سید مجتبی، ۱۳۱۸ -  
 عنوان و نام پدیدآور : ماده تاریخ : ماده تاریخ، چیستان، معما، صنایع شعری  
 مشخصات نشر : تهران: گنجینه یاد، ۱۳۹۴.  
 مشخصات ظاهری : ۲۳۱ ص.  
 شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۰۹۳ - ۲۹ - ۱  
 وضعیت فهرست نویسی : فنیای مختصر  
 یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل  
 دسترسی است  
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۰۵۱۷۹

## ماده تاریخ

گردآورنده : سید مجتبی بنی هاشمی خوانساری  
 ناشر : گنجینه یاد  
 لیتوگرافی : ...  
 چاپ و صحافی : سپید  
 نوبت چاپ اول بهار - ۱۳۹۴  
 شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه  
 بها : ۱۷۰۰۰ تومان

ISBN: 978 - 600 - 6093 - 29 - 1

آدرس انتشارات: تهران - ابتدای پاسداران - خیابان شهید کشوری - کوچه ۵ - پلاک ۱

تلفن: ۲۳۲۷ - ۰۲۱ و ۲۲۸۷۴۴۰۶ - ۰۲۱ و ۲۲۱۰۶۹۴ - ۰۵۱۱

## فهرست

|                                                            |                                                      |
|------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|
| ماده تاریخ وفات شاه اسماعیل صفوی ۳۶.....                   | تقدیم به: ۱۵.....                                    |
| ماده تاریخ تولد شاه عباس ماضی ۳۶.....                      | مقدمه ۱۷.....                                        |
| ماده تاریخ توبه کردن شاه طهماسب ۳۷.....                    | فرق چیستان با معما ۲۳.....                           |
| ماده تاریخ مرگ آذر بیگدلی ۳۷.....                          |                                                      |
| ماده تاریخ مرگ شاهرخ ۳۷.....                               |                                                      |
| ماده تاریخ مرگ قدسی مشهدی ۳۸.....                          |                                                      |
| ماده تاریخ آینه‌بندی دارالسیاده رضوی ۳۸.....               |                                                      |
| ماده تاریخ وفات ملا محمدحسن جلالی ۳۹.....                  |                                                      |
| ماده تاریخ وفات مرحوم میرزا یوسف حمیدی ۴۰.....             |                                                      |
| ماده تاریخ جلوس مظفرالدین شاه ۴۰.....                      |                                                      |
| ماده تاریخ وفات سپیده کاشانی ۴۰.....                       |                                                      |
| ماده تاریخ وفات استاد سیدحسن میرخانی ۴۱.....               |                                                      |
| ماده تاریخ تعمیر مناره‌های روضه رضوی ۴۱.....               |                                                      |
| ماده تاریخ وفات حاج سید احمد صفایی ۴۲.....                 |                                                      |
| ماده تاریخ جلوس شاه عباس ماضی ۴۳.....                      |                                                      |
| دیگری گفته ۴۳.....                                         |                                                      |
| تاریخ جلوس شاه صفی ۴۳.....                                 |                                                      |
| تاریخ جلوس شاه عباس ثانی ۴۴.....                           |                                                      |
| ماده تاریخ جلوس شاه طهماسب (بنده شاه ولایت طهماسب) ۴۴..... |                                                      |
| ماده تاریخ وفات شیخ سعدی ۴۴.....                           |                                                      |
| ماده تاریخ وفات حافظ ۴۴.....                               |                                                      |
| ماده تاریخ عمارت هشت بهشت ۴۵.....                          |                                                      |
| ماده تاریخ ریختن توپ به نام شاه سلیمان ۴۶.....             |                                                      |
|                                                            | ماده تاریخ سنگ قبر شیخ عبدالعال خوانساری ۲۹.....     |
|                                                            | ماده تاریخ مرگ وحشی بافقی ۲۹.....                    |
|                                                            | ماده تاریخ وفات مرحوم صغیر اصفهانی ۳۰.....           |
|                                                            | ماده تاریخ وفات دکتر حسین بحر العلومی ۳۰.....        |
|                                                            | ماده تاریخ وفات مرحوم سیدهاشم غضنفری ۳۱.....         |
|                                                            | ماده تاریخ درگذشت دکتر حسین لسان کاشانی ۳۱.....      |
|                                                            | ماده تاریخ رحلت امام خمینی ۳۲.....                   |
|                                                            | ماده تاریخ ساختن مسجد جوزجه ۳۲.....                  |
|                                                            | ماده تاریخ وفات غلامحسین یوسفی استاد دانشگاه ۳۳..... |
|                                                            | ماده تاریخ وفات امیر خسرو دهلوی ۳۴.....              |
|                                                            | ماده تاریخ وفات امیر خسرو دهلوی ۳۴.....              |
|                                                            | ماده تاریخ بی تاریخ ۳۴.....                          |
|                                                            | ماده تاریخ وفات مهرداد اوستا ۳۴.....                 |
|                                                            | ماده تاریخ وفات پارسا تویسرکانی ۳۵.....              |
|                                                            | ماده تاریخ وفات غزالی مشهدی ۳۵.....                  |
|                                                            | ماده تاریخ ساختمان جدید آرامگاه سعدی ۳۶.....         |

## ماده تاریخ

|                                                                           |                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|
| ماده تاریخ وفات شیخ زین الدین خوانساری. ۶۳.                               | ماده تاریخ ریختن توپ بامر شاه سلیمان صفوی. ۴۸.                  |
| ماده تاریخ وفات مطرب شاعر خوانساری. ۶۳.                                   | ماده تاریخ وفات معتمد شاعر. ۴۹.                                 |
| ماده تاریخ وفات آخوند ملا محمد صادق. ۶۳.                                  | ماده تاریخ وفات سید علی اکبر مجتهد بیدهندی. ۵۰.                 |
| ماده تاریخ وفات سید محمود آقامیر عظیم. ۶۴.                                | ماده تاریخ در مدح امان الله خان بانی مسجد دارالاحسان سنندج. ۵۱. |
| ماده تاریخ وفات سید محمد واعظ. ۶۵.                                        | ماده تاریخ سال بنای مسجد دارالاحسان. ۵۳.                        |
| ماده تاریخ وفات مجتهدی تبریزی. ۶۵.                                        | ماده تاریخ وفات میرزا محمد هاشم خوانساری. ۵۵.                   |
| ماده تاریخ وفات عباسقلی بنائیان. ۶۶.                                      | ماده تاریخ وفات شیخ محمد مهدی فاضل خوانساری. ۵۶.                |
| ماده تاریخ وفات صدر المشایخ خوانساری. ۶۶.                                 | ماده تاریخ بنای ساختمان محمد صادق خان. ۵۷.                      |
| ماده تاریخ سقوط محمدرضا شاه پهلوی. ۶۷.                                    | ماده تاریخ وفات مرحوم سید جمال الدین چهار سوقی. ۵۸.             |
| ماده تاریخ درگذشت لاهوتی کرمانشاهی. ۶۷.                                   | ماده تاریخ وفات سید محمد مهدی کاظمینی. ۵۸.                      |
| ماده تاریخ حضرت سید محمد محروق نیشابوری. ۶۸.                              | ماده تاریخ وفات سید محمد باقر خوانساری. ۵۹.                     |
| ماده تاریخ وفات رهی معیری. ۶۸.                                            | ماده تاریخ وفات سید محمد مسیح خوانساری. ۵۹.                     |
| ماده تاریخ مرگ محمدرضا شاه پهلوی. ۶۹.                                     | ماده تاریخ وفات آقامیرزا یوسف صدری. ۵۹.                         |
| ماده تاریخ وفات حاج صانع بانی مسجد جامع خوانسار. ۶۹.                      | ماده تاریخ وفات سید فخرالدین معروف به رضوان. ۶۰.                |
| ماده تاریخ وفات صغیر اصفهانی. ۷۰.                                         | ماده تاریخ وفات سید محمد حسین خوانساری. ۶۱.                     |
| ماده تاریخ استاد محمد معین. ۷۰.                                           | ماده تاریخ وفات محمود بخشی خوانساری. ۶۱.                        |
| ماده تاریخ شهادت دکتر محمد بهشتی. ۷۱.                                     | ماده تاریخ وفات میرزا ابوالقاسم حکیم باشی. ۶۱.                  |
| ماده تاریخ مرگ محمدرضا شاه پهلوی. ۷۱.                                     | ماده تاریخ وفات آخوند ملا حسن مقدس. ۶۲.                         |
| ماده تاریخ بنای شهیدان تهران (برج آزادی). ۷۱.                             | ماده تاریخ وفات حمزه آذری. ۶۳.                                  |
| ماده تاریخ وفات آخوند ملا حسین کامران. ۷۲.                                | ماده تاریخ وفات آقامیرزا مهدی خوانساری. ۶۳.                     |
| ماده تاریخ شهادت رجایی و باهنر. ۷۲.                                       |                                                                 |
| ماده تاریخ دکتر مصطفی چمران. ۷۳.                                          |                                                                 |
| ماده تاریخ وفات مرحوم آیت الله طالقانی. ۷۳.                               |                                                                 |
| ماده تاریخ وفات افسر خوانساری. ۷۴.                                        |                                                                 |
| ماده تاریخ ولادت با سعادت حضرت مهدی (عج) <small>علیه السلام</small> . ۷۵. |                                                                 |

|                                                  |         |
|--------------------------------------------------|---------|
| ماده تاریخ وفات حاج شیخ عباس محدث قمی.....       | ۷۵..... |
| ماده تاریخ سرمد تهرانی.....                      | ۷۵..... |
| ماده تاریخ وفات استاد حسین امید.....             | ۷۶..... |
| ماده تاریخ تولد و وفات میرزا طاهر تنکابنی.....   | ۷۶..... |
| ماده تاریخ وفات میرزا طاهر تنکابنی طبرسی.....    | ۷۷..... |
| ماده تاریخ وفات رهی میری.....                    | ۷۷..... |
| ماده تاریخ قاضی نظام.....                        | ۷۸..... |
| دو جمله عجیب ماده تاریخ.....                     | ۷۸..... |
| ماده تاریخ وفات سه دانشمند.....                  | ۷۹..... |
| ماده تاریخ شروع سلطنت شاه صفوی (صفی).....        | ۷۹..... |
| ماده تاریخ بنای مدرسه سلطان حسین بایقرا.....     | ۷۹..... |
| ماده تاریخ معمایی.....                           | ۸۰..... |
| ماده تاریخ تألیف جام جهان نمای عباسی.....        | ۸۰..... |
| ماده تاریخ وفات سید محمدباقر روضائی.....         | ۸۰..... |
| ماده تاریخ وفات سید محمدباقر روضائی.....         | ۸۱..... |
| ماده تاریخ تحصن حسن صباح در قلعه الموت.....      | ۸۲..... |
| ماده تاریخ وفات کمال الدین اسماعیل اصفهانی.....  | ۸۲..... |
| ماده تاریخ وفات آقا رضی قزوینی.....              | ۸۲..... |
| ماده تاریخ تأسیس کتابخانه ملی تهران.....         | ۸۲..... |
| ماده تاریخ قتل ناصرالدین شاه قاجار.....          | ۸۳..... |
| ماده تاریخ مرگ آغا محمدخان قاجار.....            | ۸۳..... |
| ماده تاریخ وفات خادم شاعر زمان نادرشاه.....      | ۸۳..... |
| ماده تاریخ وفات ملا محمدحسن شاکریان.....         | ۸۴..... |
| ماده تاریخ بنای حمام شیخ اصفهان بصورت معمّا..... | ۸۵..... |
| ماده تاریخ درگذشت کریم خان زند.....              | ۸۵..... |
| ماده تاریخ فتح پنجاب توسط عالمگیر شاه هندی.....  | ۸۶..... |
| ماده تاریخ افتتاح کانال سوئز.....                | ۸۶..... |
| ماده تاریخ ظهور چنگیز.....                       | ۸۶..... |
| ماده تاریخ ظهور شاه اسماعیل صفوی.....            | ۸۶..... |
| ماده تاریخ وفات ملکه الشعراء غزالی.....          | ۸۶..... |
| ماده تاریخ اعطای مشروطیت توسط مظفرالدین شاه..... | ۸۶..... |
| ماده تاریخ وفات محمدباقر طبیب.....               | ۸۷..... |
| ماده تاریخ وفات مستوفی الممالک.....              | ۸۷..... |
| ماده تاریخ عروسی پسر میرزا اسداله قاضی شاعر..... | ۸۸..... |
| ماده تاریخ فتح هرات.....                         | ۸۸..... |
| ماده تاریخ وفات شیخ لیا عدنان بابا پیر.....      | ۸۸..... |
| ماده تاریخ وفات یکی از سادات.....                | ۸۹..... |
| ماده تاریخ وفات سید محمود موسوی میراشرف.....     | ۸۹..... |
| ماده تاریخ ملارضا پدر دکتر زهرائی.....           | ۹۰..... |
| ماده تاریخ وفات میرزا آقا واعظزاده برهائی.....   | ۹۰..... |
| ماده تاریخ جلوس و وفات شاه اسماعیل دوم.....      | ۹۱..... |
| ماده تاریخ وفات مرحوم آیتالله بروجردی.....       | ۹۲..... |
| ماده تاریخ وفات آیت الله بروجردی.....            | ۹۲..... |
| ماده تاریخ درگذشت استاد فروزانفر.....            | ۹۲..... |
| ماده تاریخ شیخ جواد.....                         | ۹۳..... |
| ماده تاریخ شاهکار.....                           | ۹۴..... |

- هنرنمایی در ماده تاریخ. ۹۴.....
- ماده تاریخ وفات میرزا احمد مهدویان. ۹۵.....
- ماده تاریخ وفات آیت‌الله حاج شیخ عبدالکریم حائری. ۹۶.....
- ماده تاریخ افتتاح آب انبار تکیه یزدی‌ها در قم. ۹۶.....
- ماده تاریخ وفات شیخ علی روضه‌خوان. ۹۷.....
- ماده تاریخ وفات صمصام‌السلطان تندری. ۹۷.....
- ماده تاریخ وفات آقامیرزا آقا. ۹۷.....
- ماده تاریخ وفات علامه محمد قزوینی. ۹۸.....
- ماده تاریخ وفات علامه محمد قزوینی. ۹۸.....
- ماده تاریخ وفات محمدحسین خان صدر اصفهانی. ۹۹.....
- ماده تاریخ وفات سلطان ابوسعید بهادرخان. ۹۹.....
- ماده تاریخ بنای حصار شهر نجف. ۹۹.....
- ماده تاریخ وفات سیدکمال نبوی. ۱۰۰.....
- ماده تاریخ وفات شهید ثانی. ۱۰۰.....
- ماده تاریخ وفات مستوفی الممالک. ۱۰۰.....
- ماده تاریخ وفات میرزا حسین‌خان مشیرالدوله. ۱۰۱.....
- ماده تاریخ بنای کتابخانه مدرسه علمیه خوانسار. ۱۰۱.....
- ماده تاریخ تولد و وفات محمد علی مدرس. ۱۰۲.....
- ماده تاریخ وفات شیخ عباس تربتی. ۱۰۳.....
- ماده تاریخ ساختمان مدرسه فتحعلیشاه کاشان. ۱۰۳.....
- ماده تاریخ وفات حاج شیخ عبدالکریم یزدی. ۱۰۴.....
- ماده تاریخ بنای منزل ابن‌الرضای خوانساری. ۱۰۴.....
- ماده تاریخ آقامیرزا رضا ابن‌الرضا. ۱۰۵.....
- ماده تاریخ وفات میرزا محمود ابن‌الرضا. ۱۰۷.....
- ماده تاریخ وفات مالک بی‌هیی طوسی. ۱۰۸.....
- ماده تاریخ مرگ کریم خان زند. ۱۰۸.....
- ماده تاریخ وفات شیخ احمد احسانی. ۱۰۸.....
- ماده تاریخ وفات خانم پروین اعتصامی. ۱۰۹.....
- ماده تاریخ وفات اعتماد السلطنه. ۱۰۹.....
- ماده تاریخ شهادت امیر غیاث‌الدین هروی. ۱۰۹.....
- ماده تاریخ وفات افصح شاعر. ۱۱۰.....
- ماده تاریخ عجیب. ۱۱۰.....
- ماده تاریخ وفات شیخ مرتضی انصاری. ۱۱۰.....
- ماده تاریخ وفات اهلی شیرازی. ۱۱۱.....
- ماده تاریخ وفات بحر العلوم. ۱۱۱.....
- ماده تاریخ وفات سید حسین بروجردی. ۱۱۱.....
- ماده تاریخ وفات تفتازانی. ۱۱۲.....
- ماده تاریخ وفات میرزا علی نقه الاسلام خراسانی. ۱۱۲.....
- ماده تاریخ وفات سید محمد شفیع جاپلی. ۱۱۳.....
- ماده تاریخ وفات عبدالرحمن جامی. ۱۱۳.....
- ماده تاریخ وفات مرحوم سیدمهدی بحر العلوم. ۱۱۳.....
- ماده تاریخ و محل وفات حافظ ابرو. ۱۱۳.....
- ماده تاریخ وفات سید محمد باقر حجة الاسلام. ۱۱۴.....
- ماده تاریخ وفات حکیم شیرازی. ۱۱۴.....
- ماده تاریخ ولادت و وفات خواجه نصیرالدین طوسی. ۱۱۴.....
- ماده تاریخ وفات ملا اسماعیل خواجهوی.

|                                           |                                                  |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| اصفهانی..... ۱۱۵                          | ماده تاریخ وفات آقا جمال و آقا حسن               |
| محمودی..... ۱۱۵                           | محموده..... ۱۲۶                                  |
| ماده تاریخ وفات محمد زکریای رازی..... ۱۱۶ | ماده تاریخ اتمام تعمیرات مدرسه فیضیه قم..... ۱۳۴ |
| ماده تاریخ جلوس شاه صفی صفوی..... ۱۱۶     | ماده تاریخ وفات ادیسون..... ۱۳۶                  |
| ماده تاریخ وفات ملا هادی سبزواری..... ۱۱۷ | ماده تاریخ بنای عمارت هشت بهشت..... ۱۳۶          |
| ماده تاریخ سن شهید اول و شهادتش..... ۱۱۷  | ماده تاریخ سنگ آبه مسجد لبنان اصفهان..... ۱۳۸    |
| ماده تاریخ شهادت شهید ثانی..... ۱۱۷       | ماده تاریخ اتمام کتاب مثنوی معنوی..... ۱۳۹       |
| ماده تاریخ وفات شیخ بهائی..... ۱۱۸        | ماده تاریخ وفات میرزا صالح محقق داماد..... ۱۴۰   |
| ماده تاریخ وفات صائب تبریزی..... ۱۱۸      | ماده تاریخ وفات ابوالحسن راجی..... ۱۴۰           |
| ماده تاریخ نصب ضریح شاه چراغ..... ۱۱۸     | ماده تاریخ وفات بوعلی سینا..... ۱۴۱              |
| ماده تاریخ وفات علامه حلی..... ۱۱۸        | ماده تاریخ وفات اسماعیل مازندرانی..... ۱۴۱       |
| ماده تاریخ وفات حاج ملاعلی کنی..... ۱۱۹   | ماده تاریخ وفات جعفر الموسوی                     |
| ماده تاریخ ولادت و وفات مرحوم محمدباقر    | الخوانساری..... ۱۴۱                              |
| مجلسی..... ۱۱۹                            | ماده تاریخ وفات حافظ شیرازی..... ۱۴۲             |
| ماده تاریخ ولادت و وفات محمد باقر         | ماده تاریخ وفات شیخ احمد خوانساری..... ۱۴۲       |
| مجلسی..... ۱۲۰                            | ماده تاریخ وفات علامه بحر العلوم..... ۱۴۲        |
| ماده تاریخ وفات مرحوم مجلسی..... ۱۲۰      | ماده تاریخ ساخت ضریح امامزاده محروق              |
| ماده تاریخ سال ولادت شهاب الدین محمد شاه  | نیشابور..... ۱۴۳                                 |
| جهان..... ۱۲۰                             | ماده تاریخ وفات سه عالم..... ۱۴۳                 |
| ماده تاریخ شروع سلطنت شاه جهان..... ۱۲۱   | ماده تاریخ وفات پدر میرزا یحیی مدرس              |
| ماده تاریخ سال جلوس شاه جهان بر تخت       | اصفهانی..... ۱۴۳                                 |
| طاووس..... ۱۲۱                            | ماده تاریخ وفات شیخ انصاری..... ۱۴۴              |
| ماده تاریخ وفات محمد تقی مجلسی..... ۱۲۲   | ماده تاریخ وفات استاد حسین فاضل نونی..... ۱۴۴    |
| ماده تاریخ جلوس شاه اسماعیل صفوی..... ۱۲۳ | ماده تاریخ وفات شیخ سعدی علیه الرحمة..... ۱۴۵    |
| ماده تاریخ وفات پدر مختشم کاشانی..... ۱۲۵ | ماده تاریخ وفات ایرج میرزا..... ۱۴۵              |
| ماده تاریخ وفات علامه حلی..... ۱۲۵        | ماده تاریخ کتابخانه‌ای که به نام فردوسی..... ۱۴۶ |
| ماده تاریخ وفات محقق سبزواری..... ۱۲۶     | ماده تاریخ وفات سید محمد باقر شفتی..... ۱۴۶      |
|                                           | ماده تاریخ اتمام ساختمان مدرسه جلالیه            |

- اصفهان..... ۱۴۶  
 ماده تاریخ افتتاح مدرسه مریم بیگم  
 خوانسار..... ۱۴۷  
 ماده تاریخ وفات ملا عبد الجلیل کرمانشاهی ۱۴۷  
 ماده تاریخ تاجگذاری نادرشاه افشار ۱۴۸  
 ماده تاریخ طبع کتاب گنجینه آثار تاریخی  
 اصفهان..... ۱۴۸  
 ماده تاریخ ولادت و وفات میرکبیر  
 خوانساری..... ۱۴۹  
 دو ماده تاریخ وفات صاحب روضات ۱۴۹  
 ماده تاریخ وفات صدرالدین عظیمی  
 خوانساری..... ۱۵۱  
 ماده تاریخ آغاز مثنوی محمود و ایاز..... ۱۵۱  
 ماده تاریخ وفات سیدشهاب الدین عظیمی..... ۱۵۱  
 ماده تاریخ وفات نظام الشریعه بدیع..... ۱۵۲  
 ماده تاریخ بنای مسجد آقا اسدالله..... ۱۵۳  
 ماده تاریخ قتل خواجه فتح الله وزیر..... ۱۵۳  
 ماده تاریخ وفات آقا جمال خوانساری..... ۱۵۴  
 ماده تاریخ وفات آقا جمال خوانساری..... ۱۵۴  
 ماده تاریخ وفات آقا حسین خوانساری..... ۱۵۵  
 ماده تاریخ وفات آقا حسین خوانساری..... ۱۵۵  
 ماده تاریخ وفات آقا حسین خوانساری..... ۱۵۶  
 ماده تاریخ وفات استاد حسین میرخانی..... ۱۵۶  
 ماده تاریخ قتل مولانا امیدی تهرانی..... ۱۵۶  
 ماده تاریخ وفات علامه سید محمد حسین  
 طباطبایی..... ۱۵۷  
 ماده تاریخ وفات علامه امینی تبریزی..... ۱۵۷  
 ماده تاریخ وفات رنجی تهرانی..... ۱۵۸  
 ماده تاریخ وفات پیرمان بختیاری..... ۱۵۸  
 ماده تاریخ وفات نظام وفا..... ۱۵۹  
 ماده تاریخ وفات گلشن مشهدی..... ۱۵۹  
 ماده تاریخ وفات سید محمد حسین عطار..... ۱۶۰  
 ماده تاریخ وفات بهار..... ۱۶۰  
 ماده تاریخ وفات مشتاق اصفهانی..... ۱۶۱  
 ماده تاریخ وفات دهخدا..... ۱۶۱  
 ماده تاریخ ساختن مسجد آقا اسدالله  
 خوانسار..... ۱۶۲  
 ماده تاریخ قبر خواجه نصیرالدین  
 طوسی..... ۱۶۲  
 ماده تاریخ جشن شاهنشاهی..... ۱۶۲  
 ماده تاریخ قتل شاه شیخ ابوالسحق..... ۱۶۳  
 ماده تاریخ اتمام فرهنگ جهانگیری..... ۱۶۳  
 ماده تاریخ وفات جلال الدین همایی..... ۱۶۳  
 ماده تاریخ وفات مسرور اصفهانی..... ۱۶۴  
 ماده تاریخ سلطان محمد خدابنده..... ۱۶۴  
 ماده تاریخ وفات سید محمد بنی هاشمی..... ۱۶۵

## معما، چیستان و صنایع شعری

|          |                      |          |                               |
|----------|----------------------|----------|-------------------------------|
| ۱۷۴..... | انار                 | ۱۶۹..... | جناس قلب در «عرش و شرع و شعر» |
| ۱۷۴..... | بادمجان              | ۱۶۹..... | جناس محرف در «ده و ده»        |
| ۱۷۴..... | بادمجان              | ۱۶۹..... | جناس تام در «گلیم»            |
| ۱۷۴..... | آسمان                | ۱۶۹..... | دال و ذال به حروف ایجد        |
| ۱۷۴..... | سنگ پشت              | ۱۷۰..... | جناس تام در «دفتر و دفتر»     |
| ۱۷۵..... | بلقیس                | ۱۷۰..... | چغندر                         |
| ۱۷۵..... | دنبان                | ۱۷۰..... | سماور زغالی                   |
| ۱۷۵..... | خسرو                 | ۱۷۰..... | سماور                         |
| ۱۷۵..... | نامه                 | ۱۷۰..... | سماور                         |
| ۱۷۵..... | حضرت علی علیه السلام | ۱۷۱..... | سماور                         |
| ۱۷۶..... | یوسف                 | ۱۷۱..... | به                            |
| ۱۷۶..... | حسن                  | ۱۷۱..... | قلیان                         |
| ۱۷۶..... | نماز                 | ۱۷۱..... | قلیان                         |
| ۱۷۶..... | ملخ                  | ۱۷۲..... | قلیان                         |
| ۱۷۷..... | قوری                 | ۱۷۲..... | گل محمدی                      |
| ۱۷۷..... | قوری                 | ۱۷۲..... | قورباغه                       |
| ۱۷۷..... | بوسه                 | ۱۷۲..... | قلب انسان                     |
| ۱۷۷..... | روز                  | ۱۷۲..... | کشاورزی                       |
| ۱۷۸..... | شب                   | ۱۷۳..... | جناس تام در «گویا بشر»        |
| ۱۷۸..... | تخم مرغ              | ۱۷۳..... | مراعات النظیر                 |
| ۱۷۸..... | تخم مرغ              | ۱۷۳..... | شانه پسر و الاکلنگ            |
| ۱۷۸..... | پیراهن               | ۱۷۳..... | آتش                           |
| ۱۷۸..... | معما                 | ۱۷۳..... | خاکه                          |
| ۱۷۸..... | معمای شعری           | ۱۷۳..... | باد                           |
| ۱۷۸..... | معمای شعری           | ۱۷۳..... | آب                            |
| ۱۷۹..... | هسته انگور           | ۱۷۴..... | انار                          |
| ۱۷۹..... | نیزه                 |          |                               |
| ۱۷۹..... | تعریف یار            |          |                               |

|                                    |     |
|------------------------------------|-----|
| تفاوت دو زندگی.....                | ۱۸۰ |
| وصف باباطاهر از زبان خودش.....     | ۱۸۰ |
| لمپا (چراغ گردسوز).....            | ۱۸۰ |
| دریا.....                          | ۱۸۰ |
| باد.....                           | ۱۸۰ |
| زمین.....                          | ۱۸۰ |
| ستاره.....                         | ۱۸۱ |
| آتش.....                           | ۱۸۱ |
| شب و روز.....                      | ۱۸۱ |
| شب و روز.....                      | ۱۸۱ |
| ایهام در «شیر».....                | ۱۸۲ |
| زن و گل.....                       | ۱۸۲ |
| «رسول الله ناقة الله و سقیها»..... | ۱۸۲ |
| انیس کتیج تنهایی کتاب است.....     | ۱۸۲ |
| ترازو.....                         | ۱۸۳ |
| معمای شعری.....                    | ۱۸۳ |
| ایهام در «خرد و خرم».....          | ۱۸۳ |
| نار.....                           | ۱۸۳ |
| کیک.....                           | ۱۸۴ |
| غاز - زاغ.....                     | ۱۸۴ |
| حروف.....                          | ۱۸۴ |
| هواپیما.....                       | ۱۸۵ |
| گرره.....                          | ۱۸۵ |
| یک لفظ و دو معنی.....              | ۱۸۵ |
| خرما.....                          | ۱۸۶ |
| هد هد.....                         | ۱۸۶ |
| جایجانی.....                       | ۱۸۶ |
| سکوت.....                          | ۱۸۶ |
| آینه.....                          | ۱۸۶ |
| زاغ.....                           | ۱۸۷ |
| پارو.....                          | ۱۸۷ |
| سنجد.....                          | ۱۸۷ |
| سنجد.....                          | ۱۸۷ |
| سنجد.....                          | ۱۸۷ |
| برف.....                           | ۱۸۷ |
| دو ماه هلالی و دو ماه زمانی.....   | ۱۸۸ |
| اتصال یا معنی.....                 | ۱۸۸ |
| جناس در «بادام».....               | ۱۸۸ |
| جناس در «منصور دم».....            | ۱۸۸ |
| ذوالفقار.....                      | ۱۸۸ |
| معمای شعری.....                    | ۱۸۹ |
| شتر.....                           | ۱۸۹ |
| گلایه.....                         | ۱۸۹ |
| جناس تام در «یک سوزن».....         | ۱۸۹ |
| شعر دو بعدی «کل فی فلک».....       | ۱۹۰ |
| قلم نی.....                        | ۱۹۰ |
| قلم نی.....                        | ۱۹۰ |
| خریزه.....                         | ۱۹۰ |
| خریزه.....                         | ۱۹۰ |
| «الرحمن».....                      | ۱۹۱ |
| قلم.....                           | ۱۹۱ |
| قلم.....                           | ۱۹۱ |
| قلم.....                           | ۱۹۱ |
| توت سیاه.....                      | ۱۹۲ |
| ۳۶= اهل.....                       | ۱۹۲ |
| چراغ.....                          | ۱۹۲ |

|                         |          |                              |          |
|-------------------------|----------|------------------------------|----------|
| معمّا چیستان.....       | ۱۹۲..... | تابوت مرده و ۴ نفر حمال..... | ۲۰۱..... |
| ریواس.....              | ۱۹۳..... | دستاس.....                   | ۲۰۱..... |
| ۲۴ میم در یک رباعی..... | ۱۹۳..... | نامه.....                    | ۲۰۱..... |
| آسیاب.....              | ۱۹۳..... | ایهام در «مرجان».....        | ۲۰۱..... |
| آسیاب.....              | ۱۹۳..... | رباعی فائز (معمّاتی).....    | ۲۰۲..... |
| بهشت.....               | ۱۹۴..... | کتاب.....                    | ۲۰۲..... |
| فیل.....                | ۱۹۴..... | ایهام در «هزار اسب».....     | ۲۰۲..... |
| شمع.....                | ۱۹۴..... | مرده.....                    | ۲۰۳..... |
| شمع.....                | ۱۹۴..... | چراغ نفتی.....               | ۲۰۳..... |
| کوزه.....               | ۱۹۵..... | شمشیر.....                   | ۲۰۳..... |
| بز فیل شتر خر.....      | ۱۹۵..... | پیاز.....                    | ۲۰۴..... |
| قیان.....               | ۱۹۵..... | هدهد.....                    | ۲۰۴..... |
| تلفن.....               | ۱۹۵..... | کمال.....                    | ۲۰۴..... |
| چشم.....                | ۱۹۶..... | (چانه).....                  | ۲۰۵..... |
| چشم.....                | ۱۹۶..... | معمای شعری.....              | ۲۰۵..... |
| خیار.....               | ۱۹۶..... | معمای شعری.....              | ۲۰۵..... |
| رنگین کمان.....         | ۱۹۷..... | ایهام در «ماکو».....         | ۲۰۵..... |
| نام ماه ج هما.....      | ۱۹۷..... | بج نشین.....                 | ۲۰۶..... |
| معمّا.....              | ۱۹۷..... |                              |          |
| عینک.....               | ۱۹۸..... |                              |          |
| هندروانه.....           | ۱۹۸..... |                              |          |
| فکر.....                | ۱۹۹..... |                              |          |
| خشخاش.....              | ۱۹۹..... |                              |          |
| خشخاش.....              | ۲۰۰..... |                              |          |
| سنگنان.....             | ۲۰۰..... |                              |          |
| زعفران.....             | ۲۰۰..... |                              |          |
| پسته.....               | ۲۰۱..... |                              |          |
| حمام.....               | ۲۰۱..... |                              |          |

## دالستنی‌ها، بازی و ریاضی

|          |                       |                              |          |                                     |
|----------|-----------------------|------------------------------|----------|-------------------------------------|
| ۲۱۸..... | حلّ معما.....         | ۸ قرص نان و حلّ آن توسط حضرت | ۲۰۹..... | علی <small>علیه السلام</small>      |
| ۲۱۹..... | ماهی حلال و حرام..... | معمای ۳ زن.....              | ۲۱۰..... | اسامی ۱۲ ماه فلکی در دو بیت.....    |
| ۲۱۹..... | قضاوت علمی.....       | حلّ معما.....                | ۲۱۰..... | مسئله.....                          |
| ۲۲۰..... | سؤال نسبی.....        | قضاوت عجیب.....              | ۲۱۰..... | معما بگوید چند نفرند.....           |
| ۲۲۱..... | سؤال و جواب.....      | امتحان هوش.....              | ۲۱۱..... | اندام حرام حیوان حلال گوشت.....     |
| ۲۲۱..... | امتحان هوش.....       | مسئله مخرج مشترک (۲۵۲۰)..... | ۲۱۱..... | مسئله.....                          |
| ۲۲۲..... | ماهی حرام و حلال..... | حلّ معما.....                | ۲۱۲..... | اندازه‌گیری سطح پوست فیل و شتر..... |
| ۲۲۲..... | حلّ معما.....         | معمای اعداد.....             | ۲۱۲..... | معمای شعری.....                     |
| ۲۲۳..... | معما رحم و لب.....    | جمع غیبی.....                | ۲۱۲..... | حساب.....                           |
| ۲۲۳..... | معمای اعداد.....      | سرگرمی ریاضی ۱.....          | ۲۱۳..... | معما حساب.....                      |
| ۲۲۳..... | جمع غیبی.....         | سرگرمی ریاضی ۲.....          | ۲۱۳..... | مسئله.....                          |
| ۲۲۴..... | سرگرمی ریاضی ۱.....   | تنظیم اعداد.....             | ۲۱۳..... | جدول اعداد.....                     |
| ۲۲۵..... | سرگرمی ریاضی ۲.....   | معما.....                    | ۲۱۴..... | حساب.....                           |
| ۲۲۵..... | تنظیم اعداد.....      | معما.....                    | ۲۱۴..... | شعر ملوّز.....                      |
| ۲۲۵..... | معما.....             | معما.....                    | ۲۱۴..... | سه شریک و ۱۷ شتر.....               |
| ۲۲۶..... | معما.....             | شعر بگوید.....               | ۲۱۵..... | معمای حساب.....                     |
| ۲۲۶..... | معما.....             | شعر معکوس.....               | ۲۱۵..... | معمای حروف و کلمات.....             |
| ۲۲۷..... | شعر بگوید.....        | شعر مربع.....                | ۲۱۵..... | معمای شعری.....                     |
| ۲۲۷..... | شعر معکوس.....        | نیم شعر معکوس.....           | ۲۱۶..... | سؤال پیچیده.....                    |
| ۲۲۸..... | شعر مربع.....         | معمای شعری.....              | ۲۱۶..... | سه سؤال عجیب.....                   |
| ۲۲۹..... | نیم شعر معکوس.....    | فهرست منابع.....             | ۲۱۷..... | حلّ معما.....                       |
| ۲۲۹..... | معمای شعری.....       |                              | ۲۱۷..... | سرای سه نفر شریک قتل.....           |
| ۲۳۱..... | فهرست منابع.....      |                              | ۲۱۸..... | سؤال هارون از اعرابی.....           |